

ΤΑ ΕΚΠΛΗΚΤΑ ΜΑΤΙΑ

ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Ἀναπλ. Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

«Μείζω τούτων ὄψει»

Μιά φράση μου ἔχει καρφωθεῖ στή σκέψη ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιο τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας. Δὲν ἔννοεῖ νὰ μὲ ἀφήσει ἡσυχό. Πιστεύω ὅτι τὸ ἴδιο θὰ εἶχε συμβεῖ καὶ στὸν Ναθαναήλ ὅταν ὁ Ἰησοῦς τοῦ ἀποκρίθηκε μὲ τὴ φράση ἐκείνη «μείζω τούτων ὄψει» (Ἰωάννου α' 51).

Ὁ Ἰησοῦς εἶχε κάνει μία θαυμάσια ψυχοδιαγνωστικὴ παρατήρηση ποὺ ἀφοροῦσε τὸν Ναθαναήλ. Ὁ τελευταῖος ἀπόρησε καὶ μάλιστα ἐξέφρασε τὴν ἀπορία του: «ἀπὸ ποῦ κι ὡς ποῦ ἐσὺ μὲ γνωρίζεις;» Ὁ Ἰησοῦς δὲν ἔχασε τὴν εὐκαιρία νὰ τοῦ πεῖ ὅτι τὸν εἶχε δεῖ, πρὶν ἀκόμα καλὰ καλὰ τὸν φωνάξει ὁ Φίλιππος, κάτω ἀπὸ τὴ συκιὰ.

«Μὲ μιὰ ματιὰ καὶ μόνη νὰ μπορεῖ νὰ διακρίνει τί μοῦ συμβαίνει, σκέφτηκε, αὐτὸς δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἄλλος ἀπὸ τὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ, τὸν βασιλέα τοῦ Ἰσραήλ. Ὁ Φίλιππος πρέπει νὰ ἔχει δίκιο, ὅταν εἶπε ὅτι βρήκαμε Αὐτὸν γιὰ τὸν ὁποῖο ἔγραψαν ὁ Μωϋσῆς καὶ οἱ Προφῆτες».

Γιὰ τὸν Ἰησοῦ ὅμως αὐτὸ δὲν ἦταν καὶ τόσο σπουδαῖο. Ἦταν μόνο ἓνα μικρὸ δεῖγμα. Ὁ Ναθαναήλ θὰ ἔπρεπε νὰ ἐτοιμάζεται νὰ δεῖ πολὺ μεγαλύτερα ἀκόμη πράγματα. Μὰ πόσο μεγαλύτερα;

Ἦταν ἤδη εὐχαριστημένος μ' αὐτὸ ποὺ εἶχε πεῖ ὁ Ἰησοῦς γι' αὐτόν. Ἡ ζωὴ του εἶχε ἤδη καταξιωθεῖ... Τί μεγαλύτερο μπορούσε νὰ περιμένει; Αὐτὸ τοῦ ἔφθανε καὶ τοῦ περισσεύει. Στὴν προοπτικὴ ὅμως τοῦ Ἰησοῦ αὐτὸ δὲν ἀρκοῦσε. Ἡ συνάντηση μαζί Του καὶ μιὰ πρώτη διαπίστωση δὲν ἦταν ἓνα τέλος. Ἦταν μιὰ ἀρχή. Ἀπὸ ἐδῶ καὶ πέρα ἀρχίζαν τὰ ὠραῖα καὶ θαυμαστά. Κι αὐτὸ ἔπρεπε νὰ τοῦ ἐπισημάνει ὁ Ἰησοῦς. Ὅπως καὶ σὲ ὄλους μας. Δὲν εἶδατε τίποτα, ὅσα κι ἂν ἔχετε δεῖ μαζί μου. Πρέπει νὰ ἐτοιμάζεσθε γιὰ τὶς μεγάλες ἐκπλήξεις ποὺ θὰ συμβοῦν στὴ ζωὴ σας. Καὶ τὸ ἐξέφρασε μ'

ἓναν τρόπο θαυμάσιο, ὅταν τοῦ εἶπε: «Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεωγῶτα καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου» (στίχος 52). Μ' ἄλλα λόγια, ὅτι καὶ νὰ σᾶς συμβεῖ ἀπὸ ἐδῶ καὶ πέρα μὴν ἐκπλαγεῖτε, θὰ εἶναι ἀληθινό. Ἄς εἰσθε, λοιπόν, ἔτοιμοι γιὰ ἐκπλήξεις!

Πραγματικά, ἂν ἀναλογισθεῖ κανεὶς τὴ ζωὴ τῶν Ἀποστόλων κοντὰ στὸν Ἰησοῦ, τὴ βλέπει νὰ ἐκτυλίσσεται μέσα στὰ μεγαλειώδη καὶ τὰ θαυμάσια τοῦ Θεοῦ. Οἱ Ἀπόστολοι ζοῦσαν τὴν μία ἐκπλήξη μετὰ τὴν ἄλλη. Ἀρκεῖ ν' ἀναλογισθοῦμε τοὺς λόγους, τὴ συμπεριφορὰ, τὰ θαύματα τοῦ Κυρίου. Ὁ Ἰησοῦς κατὰ κάποιο τρόπο μὲ ὅσα ἔλεγε καὶ ὅσα ἔκαμε δοκίμαζε τὴν ἀντοχή τους, τὴν ὑπομονή τους. Ἀρκεῖ νὰ μελετήσουμε μὲ πρόσοχὴ τὶς ἀντιδράσεις τῶν Ἀποστόλων στὰ διάφορα περιστατικὰ τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου στὰ Εὐαγγέλια. Πάντα συνέβαινε κάτι τὸ ἀναπάντεχο ποὺ τοὺς ἐξέπλησσε.

Ἡ πιὸ μεγάλη ἀσφαλῶς ἐκπλήξη ποὺ τοὺς περιμένει ἦταν ἡ Ἀνάστασή Του: Τὴν εἶχε προαναγγεῖλει. Ποιὸς ὅμως εἶχε συνειδητοποιήσει τί ἤθελε νὰ πεῖ ἀκριβῶς ὅταν μιλοῦσε γιὰ θάνατο καὶ ἀνάσταση. Γι' αὐτὸ ἄλλωστε καὶ ἦσαν τόσο διστακτικοὶ στὴν Ἀνάσταση καὶ στὴν παρουσία Του μετὰ. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο καὶ θέλησε νὰ τοὺς διαβεβαιώσει καὶ γιὰ τὰ σημεῖα ποὺ θ' ἀκολουθοῦσαν στὴ ζωὴ ἐκείνων ποὺ θὰ πίστευαν (βλ. Μάρκου ιστ' 17-18).

«Σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύουσι ταῦτα παρακολουθήσει»

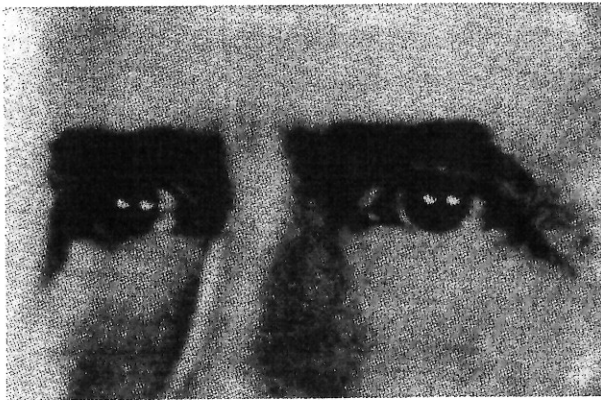
Μήπως ὅμως κι ἐμεῖς, παρόλο ὅτι «Ἀνάστασιν Χριστοῦ θεασάμενοι», δὲν πιστεύουμε πολλὰς φορές στὰ μάτια μας παρὰ τὰ θαυμάσια καὶ ἐκπληκτικὰ ποὺ συμβαίνουν στὴ ζωὴ μας; Εἶναι μήπως ἴσως γιὰτὶ ὁ κόσμος ἔχει σταματήσει νὰ ξαφνιαίνεται εἴτε γιὰτὶ ἔχουν δεῖ τόσα

τά μάτια του κι έχει αρχίσει να δυσπιστεί είτε γιατί σε όλα προσπαθεί να βρει μια λογική απάντηση είτε για άλλους πολλούς ακόμα λόγους;

Ἐμεῖς ὅμως γιατί ν' ἀκολουθοῦμε τὸν κόσμο σ' αὐτὴ του τὴν συμπεριφορά; Ἐμεῖς δὲν ἔχουμε χίλιους λόγους νὰ πιστεύουμε στὶς ἐκπλήξεις; Ἡ ζωὴ μας δὲν διαδραματίζεται ἀπὸ ἐκπλήξεως εἰς ἐκπλήξιν, ἀπὸ θαῦμα σὲ θαῦμα; Ἡ μήπως θεωροῦμε ὡς αὐτονόητα αὐτὰ πού μᾶς συμβαίνουν;

Νὰ παρουσιάζονται δηλαδὴ διέξοδοι ἐκεῖ πού ὅλοι οἱ δρόμοι ἦσαν κλειστοί· νὰ διευκολυνόμαστε ἐκεῖ ὅπου ὅλα παρουσιάζονταν δύσκολα· νὰ ὑπομένουμε ἐκεῖ πού δὲν περίσσευε ἡ ὑπομονή· νὰ δραστηριοποιούμεθα ἐκεῖ πού μᾶς εἶχε κυριεύσει ἡ νωθρότητα· νὰ καταλαμβανόμαστε ἀπὸ χαρὰ ἐκεῖ πού μᾶς ἐπνιγε ἡ στενοχώρια. Ἡ θλίψη μας νὰ μὴ μᾶς ὀδηγεῖ στὴν ἀπόγνωση· ἡ ἀνέχειά μας νὰ μὴ μᾶς γκρεμίζει στὴν ἀπελπισία· νὰ βλέπουμε φῶς ἐκεῖ ὅπου ὅλα τὰ σκέπαζε τὸ σκοτάδι. Αὐτὰ ὅλα καὶ πολλὰ ἄλλα δὲν εἶναι ἐκπλήξεις; Δὲν «τσιμπιόμαστε» πολλές φορές, ὅπως λέει ὁ λαός, γιὰ νὰ δοῦμε ἂν ὄλ' αὐτὰ πράγματι μᾶς συμβαίνουν καὶ ὅτι δὲν τὰ ὄνειρευόμαστε;

«Ἡ ζωὴ μας ὅλη ὅταν ζοῦμε στὸ Χριστὸ εἶναι ἓνα συνεχές θαῦμα πού μᾶς ἀφήνει κατάπληκτους ἀρκεῖ νὰ ἔχουμε μάτια γιὰ νὰ τὸ βλέπουμε» ἀκούω τὸν Γέροντα Πορφύριο νὰ μοῦ φλυθρίζει.

Τὰ ἄχρηστα μάτια

Ἐκεῖνο πού πράγματι μᾶς χρειάζεται εἶναι νὰ ἀσκήσουμε τὰ μάτια μας στὸ νὰ βλέπουν· ὄχι μόνο νὰ μὴ τὰ κρατᾶμε κλειστά. Καὶ ἀνοιχτὰ νὰ τὰ ἔχουμε πρέπει νὰ μὴ μένουν ἀκίνητα

καὶ προσηλωμένα νὰ εἶναι κάποια στιγμή σὲ κάτι πού μᾶς ἐντυπωσιάζει καὶ μᾶς ἐκπλήσσει νὰ εἶναι ἔτοιμα γιὰ τὴν ἐπόμενη κίνηση καὶ τὴν ἐπόμενη στάση. Τὰ μάτια μας πρέπει νὰ εἶναι ἀεικίνητα. Σ' αὐτὰ τὰ μάτια πού εἶναι ἔτοιμα νὰ συλλάβουν τὸ ξεχωριστὸ ἀντιτάσσουμε τὰ «ἄχρηστα μάτια». Τὸν χαρακτηρισμὸ αὐτὸ δανερίζομαι ἀπὸ ἓνα θεατρικὸ ἔργο.

Ἀναζητοῦσα ἓνα ἐπίθετο πού θὰ χαρακτήριζε αὐτὰ τὰ ἀκίνητα, νωθρά, μισόκλειστα ἢ ὀλοκλειστα μάτια πού ἀποστρέφονται ὅτιδήποτε πού μπορεῖ νὰ τοὺς κινήσει τὸ ἐνδιαφέρον, νὰ τοὺς ἐντυπωσιάσει ἢ καὶ νὰ τοὺς ἐκπλήξει καὶ τὸ βρήκα στὸν τίτλο μιᾶς φοιτητικῆς θεατρικῆς παράστασης. Αὐτὸ εἶναι, εἶπα. «Ἄχρηστα μάτια». Ἐπιτυχέστερο ὄρο δὲν μπορούσα ἀσφαλῶς νὰ βρῶ, ἀνεξάρτητα ἴσως ἀπὸ τὸ περιεχόμενο τοῦ συγκεκριμένου αὐτοῦ ἔργου. Καὶ ἐδῶ τὸ ἀποφατικὸ προσδιορίζει τὸ ἀντικείμενό μας ἀκριβέστερα ἀπὸ κάθε ἄλλη θετικῆς τύπου διατύπωση. Νὰ τί πρέπει νὰ ἀποφεύγω, εἶπα. Καὶ συνέχισα χαρούμενος τὸ δρόμο μου μὲ τὸ εὐρημά μου.

«Ὁ εὐρών ἀμειφθήσεται», σκέφτηκα. Ἐγὼ ἤδη εἶχα ἀμειφτεῖ... καὶ ἐξορκίζω τοὺς ἀναγνώστες μου κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἀναστάσιμης περιόδου στὴν ὁποία εἰσερχόμαστε, νὰ μάθουν οἱ ἴδιοι καὶ νὰ μάθουν σ' ὅλους τοὺς ἄλλους μὲ τοὺς ὁποίους ἔρχονται σ' ἐπαφή, νὰ εἶναι ἀνοιχτοὶ στὸ θαῦμα, ἀνοιχτοὶ στὴν ἐκπλήξη, ἔτοιμοι νὰ δοῦνε... Σὰν τὴν Μαρία τὴ Μαγδαληνή, πού τελικὰ μπόρεσε νὰ δεῖ τὸν Κύριο καὶ ν' ἀπαγγεῖλει στοὺς μαθητὲς «ὅτι **ἑώρακε τὸν Κύριον**» ἐνῶ κάποιες στιγμὲς πρὶν ἀπλῶς **«ἐθεώρει ... καὶ τοὺς δύο ἀγγέλους καὶ τὸν Ἰησοῦν**» (Ἰωάννου κ' 11-18).

Χριστὸς ἀνέστη, ἀδελφοί μου!

ΕΡΜΗΝΕΙΑΙ ΕΥΣΕΒΕΙΣ

τοῦ ψυχοφειλεστάτου καὶ θαυμαστοῦ βιβλίου
ὀνομαζομένου

ΠΕΡΙ ΜΙΜΗΣΕΩΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

μὲ σόχασες πνευματικῆς καὶ κατάνυξιν
εἰς κάθε κεφάλαιον

* * *

Ἡ «Μίμησις» αὐτὴ τοῦ Χριστοῦ διαφέρει βασικῶς ἀπὸ ὅλες τὶς μέχρι τώρα μεταφράσεις εἰς τὴν ἑλληνικὴν. Εἶναι ἡ πληρεστέρα, ἀπὸ ὀρθοδόξου ἐπόψεως. Ἀνατύπωση καλαίσθητος κατὰ τὸ πρωτότυπον ἐκδόσεως Ἐνετίας, ἔτους 1770. Μὲ ἔγκρισιν καὶ εὐλογίαν τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας μας.